

NASLOV PRAKSE: **Celostni pristop pri poučevanju učencev priseljencev na daljavo na OŠ Vide Pregarc**

Ime in priimek: **Tina Pajnik in Martina Kobal Mandelj**

Institucija (šola, fakulteta, inštitut): **Osnovna šola Vide Pregarc**

Ciljna skupina (razred, VIO, celotna šola, projektna/raziskovalna skupina ipd.): **Učenci priseljencev 1. in 2. VIO**

OPIS PRAKSE:

Strokovni delavci Osnovne šole Vide Pregarc v Ljubljani se že več kot desetletje načrtno ukvarjamo z učenci priseljencev, jih uspešno vključujemo v pouk in obravnavamo celostno. V šoli se vsako leto na začetku šolskega leta sestane tim v razširjeni obliki, v katerega so vključene učiteljice slovenščine, učiteljice razrednega pouka, šolska svetovalna služba, učiteljica zgodnjega poučevanja angleščine, učitelji razredniki, knjižničarka in drugi predmetni učitelji. Koordinatorica tima predstavi učence in njihovo jezikovno okolje, sledita skupni načrt dela ter razporeditev nalog, ki jih strokovni delavci intenzivno izvajajo v prvi polovici šolskega leta z namenom, da bi se učenci priseljencev čim učinkoviteje prilagodili na novo šolsko okolje. Z leti se je tim delavcev razširil, saj smo ugotovili, da sam tečaj učenja jezika ni zadosten. Od leta 2010 smo delali z otroki in njihovimi družinami, ki so prihajali iz Bosne in Hercegovine, Srbije, Makedonije, Albanije, Kosova, Konga, Rusije, Kitajske, Irana, Sirije, Dominikanske republike.

Po prvih letih izvajanja tečaja slovenščine je tim ugotovil, da je potrebno:

- izdelati natančen individualiziran načrt, ki bo celostno zajel razvoj otroka,
- v načrtu dela natančno opredeliti prilagoditve za posamezna področja,
- postaviti realne optimalne cilje, ki so povezani z razvojno stopnjo otroka,
- poleg samega jezika načrtno razvijati še strategije pomoči in bralno kulturo v slovenskem jeziku ter ponuditi nabor ustreznih besedil,
- otroke vključevati v življenje šole in jih spodbujati k sodelovanju pri bralni znački, eko bralni znački, angleški bralni znački, različnih tekmovanjih, proslavah in nastopih,
- v samo izvajanje učnih ur vplesti tudi socialne igre in poskrbeti za varno učno okolje ter za razvoj socialno-emocionalnih veščin,
- biti pozoren na razliko med jezikovno oviro in učnimi težavami,
- izvajati začetni tečaj angleščine za tiste otroke, ki se z vstopom v slovensko šolo prvič srečujejo z angleščino kot s prvim tujim jezikom.

Vse našete ugotovitve so se z leti razdelile med strokovne delavce šolskega tima, ki so razvili nabor dejavnosti, s katerimi so lahko spremljali učence skozi vertikalo. Obenem se je tim, ki načrtno dela z učenci priseljenci, sproti obveščal, povezoval in skupaj iskal rešitve na nove izzive, ki so se pojavljali.

Dobra praksa se je razvijala do te mere, da se je šola začela povezovati z drugimi zavodi (vrtni, mestna knjižnica, Zavod Janeza Levca), učitelji so se aktivno udeleževali posvetov in konferenc ter izobraževanj, kjer so spoznavali primere dobrih praks in jih delili v timu. Tako je nastal nabor internih gradiv in dobrih praks. Z vključevanjem v različne projekte na šoli (KaUč, POGUM,

Medgeneracijsko branje, Teden pisanja z roko, Kakovost) smo nova spoznanja in ugotovitve vnašali v delo z učenci priseljenci.

V šolskem letu 2020/21 se je zaradi učenja na daljavo izvajanje strnjenegega tečaja prekinilo. Šolski tim si je razdelil delo po razredih in/ali po predmetnih področjih glede na razvojno stopnjo učencev. Vzporedno z učenjem jezika je potekalo tudi učenje drugih predmetov, kjer se je zaznalo, da bi lahko jezikovne razlike vplivale na učenje otrok. Učne ure so potekale preko spletnih okolij Zoom in Viber v manjših skupinah ali parih. Poleg jezikovne in učne podpore je bilo v več primerih otroke potrebno:

- naučiti dela z računalnikom (spletne učilnice, vzpostavljanje povezav, oddajanje nalog),
- preverjati navodila v spletnih učilnicah ali pri urah, izvedenih preko Zooma,
- naučiti vzpostaviti rutino (spremljati urnik in roke oddaje nalog),
- naučiti, kako si lahko pomagajo pri delu (kje poiskati pomoč).

Primer celostnega vključevanja učenke v 5. razredu, ki se je s svojo družino priselila v mesecu decembru 2020, je potekal po naslednjih korakih:

1. Svetovalna služba je opravila vpis, podala osnovne informacije in obvestila ostale člane tima.
2. Razredničarka je učenko predstavila, jo seznanila z načinom dela in podala informacije o šoli, učenju na daljavo, spletni učilnici.
3. Knjižničarka je poskrbela za učbenike iz učbeniškega sklada ter za informacije in pomoč pri iskanju delovnih zvezkov.
4. Učiteljica razrednega pouka je pričela s tečajem slovenščine na daljavo v obliki individualnih ur preko Zooma, nato pa tudi v obliki skupinske ure s sošolci in sošolkami.
5. Učiteljica zgodnjega poučevanja angleščine kot prvega tujega jezika je izvedla začetni tečaj angleščine, saj se je deklica nekaj let učila nemščino in je težko sledila pouku.
6. Knjižničarka je omogočila izposajo umetnostnih in neumetnostnih besedil v slovenščini, ki so imela večje črke, manj besedila in več slikovne opore za lažje razumevanje.
7. Pri individualnih urah je učiteljica izvajalka tečaja slovenščine pomagala z oblikovanjem strategij pomoči in predstavila spletna okolja: Franček (<https://www.xn--franek-l2a.si/>), Center za slovenščino (<https://centerslo.si/za-otroke/gradiva/slika-jezika/otroski-koticek/>), Arnesove interaktivne vaje za slovenščino za 1.–5. razred (https://interaktivne-vaje.si/02_osnova/predmeti_meni/slovenscina_meni_1_5.html).

Napredek učenke v mesecu januarju je kljub delu na daljavo velik. Učenka je samostojno sodelovala v pogovorih, se orientirala v spletnem okolju, prosila za pomoč ali za dodatno razlago, samostojno je raziskovala besedišče v slovenskem in angleškem jeziku, pri priklicu besed je uporabljala besedno igro ali si pomagala z različnimi strategijami, prebrala je že nekaj knjig v slovenščini in nekaj preprostih neumetnostnih besedil v angleščini.

Da bi dobili širšo povratno informacijo o delu učencev priseljencev na daljavo, smo se na osnovni šoli Vide Pregarc odločili za učne sprehode v spletnem okolju Zoom. Že tretje leto se na šoli izvajajo učni sprehodi kot ustaljena oblika medsebojnih hospitacij. Njihovo bistvo je kratka hospitacija vodstva in sodelavcev, ki v eni šolski uri obišejo več oddelkov. Učni sprehod je dolg 10–15 minut, opazovalci izpolnjujejo učni list s cilji opazovanja, na podlagi katerega nato naredijo povratno informacijo in skupno evalvacijo. V mesecu januarju smo tako izvedli učni sprehod na daljavo, kjer smo opazovali, kako poteka učenje na daljavo v skupinah ali na individualnih urah

(ISP, DSP, priseljenci). Po spletnem učnem sprehodu pri petih učnih urah smo naredili skupno evalvacijo dela. Ugotovitve smo strnili v ključne točke:

1. Pri učenju na daljavo so zelo pomembni rutina, vztrajno ponavljanje in stalen urnik. Vse naštetu pomaga učencem, da se lažje soočajo z izzivi učenja na daljavo.
2. Pri učenju na daljavo, ki za učence priseljencev poteka v obliki individualnih ur, je viden napredek pri jeziku, vključevanju v šolsko delo, orientaciji v učnih gradivih, delu z računalniško opremo.
3. Učni sprehodi so dobro orodje za spremljanje učencev v različnih oblikah dela, saj učenci priseljenci kot tudi vsi drugi otroci drugače vzpostavljajo komunikacijo pri skupinskih urah in pri individualnih urah. Zaradi raznolikega dela z učenci jih je zanimivo opazovati v različnih vlogah, kar pripomore k celostni sliki otroka.

V prihodnje načrtujemo več mreženja med šolami in povezovanja z drugimi zavodi z namenom izpopolnjevanja celostnega razvoja tako otrok priseljencev kot njihovih družin.